

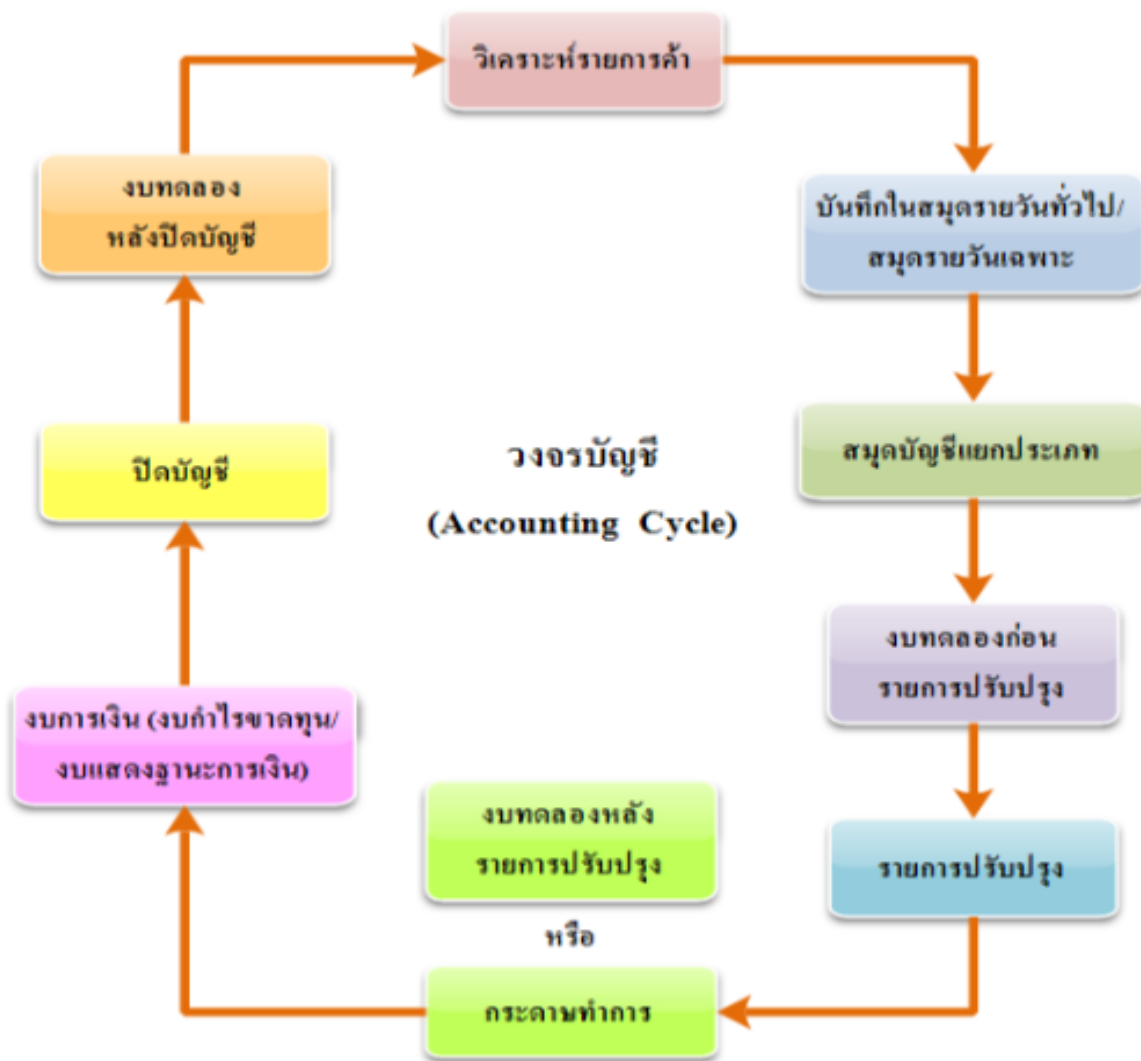
บทที่ 2

การวิเคราะห์รายการค้า
และหลักการบันทึกบัญชี

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความหมายของรายการค้าได้
2. วิเคราะห์รายการค้าได้
3. อธิบายลักษณะของหลักการบัญชีคู่ได้
4. นำผลการวิเคราะห์รายการค้าไปบันทึกบัญชีได้

รายการค้า (Business Transaction)

คือ รายการหรือเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิด
การแลกเปลี่ยนเงิน หรือสิ่งที่มีมูลค่า
เป็นเงินระหว่างกิจการกับบุคคลอื่น

ตัวอย่างรายการค้า

- การลงทุนด้วยเงินสด หรือสินทรัพย์อื่น
- การซื้อสินทรัพย์ด้วยเงินสดหรือเงินเชื่อ
- การซื้อสินค้าเพื่อนำมาไว้อขายด้วยเงินสด
- การจ่ายค่าใช้จ่ายของกิจการด้วยเงินสด

ตัวอย่างรายการค้า (ต่อ)

- กิจการขายสินค้าเป็นเงินสดหรือเงินเชื่อ
- กิจการให้บริการเป็นเงินสดหรือเงินเชื่อ
- กิจการกู้เงินจากสถาบันการเงินหรือจากบุคคลภายนอก
- กิจการจ่ายชำระหนี้

รายการที่ไม่ใช่รายการค้า

รายการหรือเหตุการณ์ที่
ไม่ก่อให้เกิดการ
แลกเปลี่ยนเงินหรือสิ่งที่มี
ค่าเป็นเงินของกิจการ

เจ้าของกิจการ
ทำความสะอาด
สะอาดร้าน

เจ้าของกิจการ
จัดตกแต่งร้าน
ให้สวยงาม

สมการบัญชี (Accounting Equation)

แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสินทรัพย์ หนี้สิน และส่วนของผู้ถือหุ้น

สินทรัพย์

=

หนี้สิน

+

ส่วนของผู้ถือหุ้น
(ทุน)

การวิเคราะห์รายการค้า

รายการค้า	สินทรัพย์	หนี้สิน	ส่วนของเจ้าของ
1. นำเงินสดมาลงทุน	เพิ่มขึ้น	ไม่เปลี่ยนแปลง	เพิ่มขึ้น
2. ซื้อสินค้าเป็นเงินเชื่อ (เครดิต)	เพิ่มขึ้น	เพิ่มขึ้น	ไม่เปลี่ยนแปลง
3. ขายสินค้าเงินสด	เพิ่มขึ้น	ไม่เปลี่ยนแปลง	เพิ่มขึ้น

ตัวอย่างการวิเคราะห์รายการค้า

1. นายอัคนี นำเงินสดมาลงทุนสร้างฟาร์มวัวนม จำนวน 100 บาท

สินทรัพย์		หนี้สิน		ส่วนของผู้เจ้าของ	
เพิ่มขึ้น	ลดลง	เพิ่มขึ้น	ลดลง	เพิ่มขึ้น	ลดลง
100				100	

2. นายอัคนี ซื้อแม่วัวนม 2 ตัว ตัวละ 20 บาทเป็นเงินเชื่อ

สินทรัพย์		หนี้สิน		ส่วนของผู้เจ้าของ	
เพิ่มขึ้น	ลดลง	เพิ่มขึ้น	ลดลง	เพิ่มขึ้น	ลดลง
40		40			

ตัวอย่างการวิเคราะห์รายการค้า

3. นายอค์นี จ่ายเงินสดชำระค่าแม่วัว 1 ตัว

สินทรัพย์		หนี้สิน		ส่วนของเจ้าของ	
เพิ่มขึ้น	ลดลง	เพิ่มขึ้น	ลดลง	เพิ่มขึ้น	ลดลง
	20		20		

ผลสรุปรายการค้า

สินทรัพย์		หนี้สิน		ส่วนของเจ้าของ	
เพิ่มขึ้น	ลดลง	เพิ่มขึ้น	ลดลง	เพิ่มขึ้น	ลดลง
140	20	40	20	100	
120		20		100	

ตัวอย่างการวิเคราะห์รายการค้า

1. นายอัคนี นำเงินสดมาลงทุนสร้างฟาร์มวัวนม จำนวน 100 บาท

สินทรัพย์		หนี้สิน		ส่วนของเจ้าของ	
เพิ่มขึ้น	ลดลง	เพิ่มขึ้น	ลดลง	เพิ่มขึ้น	ลดลง
เงินสด				ทุน	

2. นายอัคนี ซื้อแม่วัวนม 2 ตัว ตัวละ 20 บาทเป็นเงินเชื่อ

สินทรัพย์		หนี้สิน		ส่วนของเจ้าของ	
เพิ่มขึ้น	ลดลง	เพิ่มขึ้น	ลดลง	เพิ่มขึ้น	ลดลง
แม่วัว		เจ้าหนี้			

ตัวอย่างการวิเคราะห์รายการค้า

3. นายอค์นี้ จ่ายเงินสดชำระค่าแม่วัว 1 ตัว

สินทรัพย์		หนี้สิน		ส่วนของเจ้าของ	
เพิ่มขึ้น	ลดลง	เพิ่มขึ้น	ลดลง	เพิ่มขึ้น	ลดลง
	เงินสด		เจ้าหนี้		

ผลสรุปรายการค้า

สินทรัพย์		หนี้สิน		ส่วนของเจ้าของ	
เพิ่มขึ้น	ลดลง	เพิ่มขึ้น	ลดลง	เพิ่มขึ้น	ลดลง
เงินสด/ แม่วัว	เงินสด	เจ้าหนี้	เจ้าหนี้	ทุน	

หลักการบันทึกบัญชีคู่

เดบิต (Debit)

แสดงความสัมพันธ์ของการเพิ่มขึ้น
ของสินทรัพย์ การลดลงของหนี้สิน
และการลดลงของส่วนของผู้ถือหุ้น

เครดิต (Credit)

แสดงความสัมพันธ์ของการลดลงของ
สินทรัพย์ การเพิ่มขึ้นของหนี้สิน และ
การเพิ่มขึ้นของส่วนของผู้ถือหุ้น

หลักการบันทึกบัญชีคู่

เดบิต (Dr)

สินทรัพย์เพิ่ม

หนี้สินลด

ส่วนของ
เจ้าของลด

เครดิต (Cr)

สินทรัพย์ลด

หนี้สินเพิ่ม

ส่วนของ
เจ้าของเพิ่ม

ตัวอย่าง การวิเคราะห์รายการค้า แสดงในรูปงบแสดงฐานะการเงิน

รายการที่ 1

รายการค้า	ผลการวิเคราะห์ในสมการบัญชี			
วันที่ 1 ม.ค. 2559	สินทรัพย์	=	หนี้สิน	ส่วนของผู้ถือหุ้น
นายสมชัย เปิดร้าน ซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า โดยนำเงินสดมาลงทุน จำนวน 20,000 บาท	เงินสดเพิ่ม (+) 20,000		ไม่เปลี่ยนแปลง	ทุนเพิ่ม (+) 20,000

รายการที่ 2

รายการค้า	ผลการวิเคราะห์ในสมการบัญชี			
วันที่ 5 ม.ค. 2559	สินทรัพย์	=	หนี้สิน	ส่วนของเจ้าของ
กู้เงินจากธนาคาร จำนวน 30,000 บาท	เงินสดเพิ่ม (+) 30,000		เงินกู้เพิ่ม (+) 30,000	ไม่เปลี่ยนแปลง

รายการที่ 3

รายการค้า	ผลการวิเคราะห์ในสมการบัญชี			
วันที่ 8 ม.ค. 2559	สินทรัพย์	=	หนี้สิน	ส่วนของเจ้าของ
ซื้ออุปกรณ์เป็นเงินสด จำนวน 8,000 บาท	อุปกรณ์เพิ่ม (+) 8,000 เงินสดลด (-) 8,000		ไม่เปลี่ยนแปลง	ไม่เปลี่ยนแปลง

รายการที่ 4

รายการค้า	ผลการวิเคราะห์ในสมการบัญชี			
วันที่ 15 ม.ค. 2559	สินทรัพย์	=	หนี้สิน	ส่วนของเจ้าของ
รับรายได้ค่าซ่อม เครื่องใช้ไฟฟ้า เป็น เงินสด 1,200 บาท	เงินสดเพิ่ม (+) 1,200		ไม่เปลี่ยนแปลง	ทุนเพิ่ม (+) 1,200

สรุป

การวิเคราะห์รายการค้าเป็นการวิเคราะห์การดำเนินงาน
ทางการค้าที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อฐานะการเงิน
ของกิจการค้ากับบุคคลภายนอกทั้งสินทรัพย์ หนี้สิน
และส่วนของเจ้าของ (ทุน) ซึ่งจะนำไปแสดงการบันทึก
บัญชีด้านเดบิตและด้านเครดิต